NUMMER 83 EEN UITGAVE VAN HET ARCHIEF JEAN DULIEU JUNI 2019

BOUTERBODE

A

B

C

UIT DE SCHATKAMER VAN

AFLEVERING 17

In het verleden hebben we meer dan eens geschreven over de bijzondere illustraties in het boek *Paulus en de eikelmannetjes* uit 1965. Specifiek over de ondergrond van een groot aantal aquarellen, die voortkwam uit Dulieus experimenten met combinaties van olieachtig materialen en waterverf.

De voorlopers van Ong de grasklimmer

Die experimenten namen vaak enorm veel tijd in beslag, omdat elke kleine wijziging in de omstandigheden waaronder ze werden uitgevoerd totaal andere resultaten kon opleveren die nauwelijks te sturen en al helemaal niet reproduceerbaar bleken te zijn. Daarbij was Dulieu een perfectionist die maar zelden tevreden was met een eerste resultaat.

Voorschets

Een bewijs daarvan dook onlangs op in een donkere hoek van onze schatkamer. Het betrof een illustratie (**A**) die destijds een eerste opzet vormde voor de plaat die pagina 95 van het boek siert (**B**). Daarop zien we Ong de grasklimmer, die ver boven Paulus' hoofd op het blad van een grashalm balanceert. Op deze voorschets lijkt Ong veel minder hoog te staan dan op de definitieve tekening, want vlak onder hem staan nog twee andere eikelmannetjes met elkaar te praten. Wellicht is een van hen Vna de sluiper, die in de definitieve boekillustratie buiten beeld bleef. Op de voorloper is alleen Ong ingekleurd, terwijl de rest van de tekening in balpen werd neergezet.

Verborgen schatten

Dit schrijvende, met het opengeslagen boek voor me op het bureau, realiseerde ik me opeens dat er nog meer 'niet klopte'. Eind negentiger jaren schonk Dulieu het Archief namelijk een soortgelijke plaat (**C**), waarvan ik toen klakkeloos aannam dat het de definitieve balancerende Ong was. Maar was deze tekening op pagina 95 niet veel donkerder dat het gekregen exemplaar?

In m'n achterhoofd rinkelden de alarmbellen en vol twijfel begon ik te graven. Was ik zo onoplettend geweest? Zat er naast de voorschets dan ook een afgekeurde versie van Ong in het Archief Jean Dulieu?

Toen de bewuste aquarel opdook was de situatie opeens duidelijk: dit was een tweede voorloper van Ong de grasklimmer, wederom balancerend op een grasspriet! En dit keer wél vergezeld door Vna de sluiper!

Dat Dulieu de lat voor zichzelf hoog legde was bekend. Maar dat de kwaliteit van een nieuw verkregen achtergrond hem destijds noopte om een bijna voltooide aquarel helemaal opnieuw te tekenen, vrijwel identiek aan de vorige, versterkt het beeld van een begaafd kunstenaar die zelf z'n belangrijkste criticus was.

Paulus is jarig!

En hij is nog steeds een kinderheld

Velen die Paulus' avonturen vroeger op de radio volgden, dragen hem voor altijd met zich mee. Lezen zij een boek van Jean Dulieu, dan horen ze gelijktijdig het hoge stemmetje van de kleine boskabouter in hun hoofd.

Nog sterker is dat met het singeltje *Paulus is jarig*. Bijna zestig jaar nadat het plaatje met een Edison werd bekroond, weten hele generaties nog steeds gedeelten van het verhaal voor te dragen. Van 'En wat is dat voor smurrie op je snavel?' tot en met het meerstemmige liedje 'We slaan er op, we slaan er op, we slaan de spijker op z'n kop!'

Opvolger

De singelversie van *Paulus is jarig* kreeg later een opvolger, toen het samen met *Paulus vangt een vos* op LP verscheen. Maar ja, singeltje of lp, wat moet je ermee als je geen pick-up meer in huis hebt, of als de plaat zo grijsgedraaid is dat er enkel ruis uit de speaker klinkt?

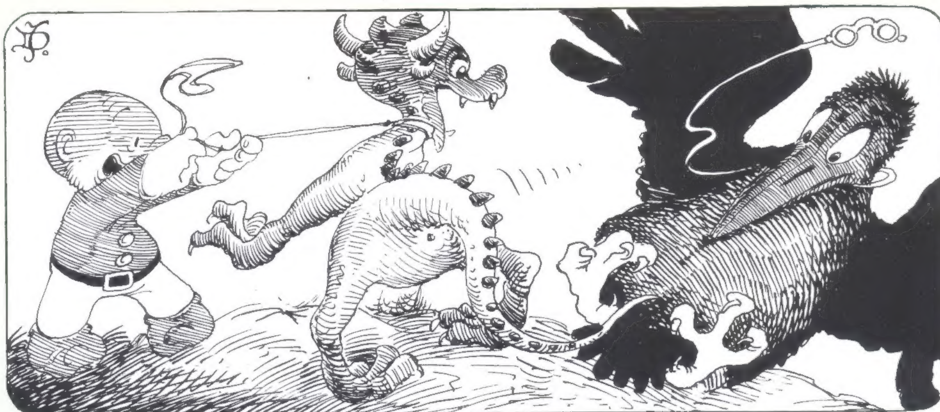
Oplossing

Voor ieder die terug wil naar de dagen van weleer is er nu een oplossing. Just 4 Kids bracht namelijk een cd-boxje uit met de titel *Kinderhelden*.
Een groen doosje met zes cd's van *Paulus*, *Swiebertje*, *Floris*, *Pinkeltje*, *Pipo de clown* en *Hamelen*.
De eerste schijf bevat een heruitgave van de laatste *Paulus*-lp-versie met *Jarig* en *Vos*. En dat alles voor zo'n vijftien euro.

POST VOOR PAULUS

Een selectie uit de vele brieven en e-mails die u ons in de afgelopen periode toestuurde. De afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

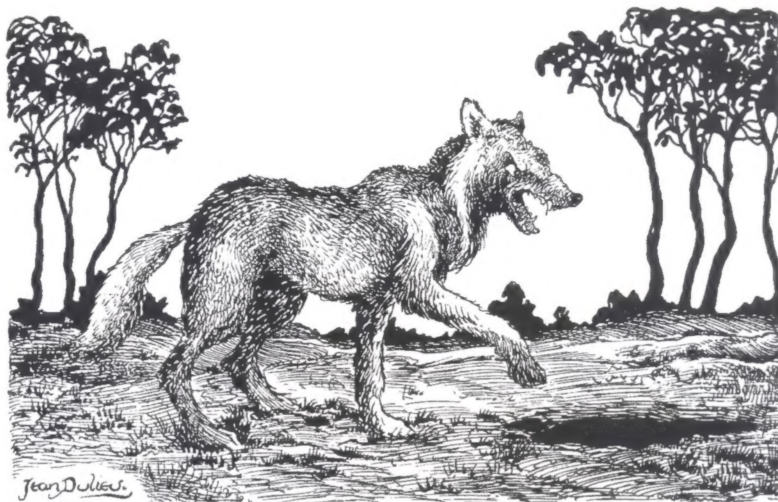

VARA-Paulussies

Lang geleden heb ik u al eens op een boekenbeurs aangesproken over de Paulus-*afleveringen die destijds in de Vara Radiogids zouden zijn opgenomen. Radiogidsen die uiterst schaars lijken te zijn. Heel af en toe wordt zo'n oude bode nog wel eens op Marktplaats aangeboden, maar nog voor ik heb kunnen bedenken hoeveel ik voor die onbekende* Paulus-*publicatie over zou hebben, gieren de biedingen de bocht al uit. Onbegonnen werk voor een hardwerkende middenklasser als ik. Daar komt bij dat in zo'n advertentie weliswaar geschreven staat 'inclusief* Paulus *de boskabouter', maar dat er nooit een beeld van wordt getoond. Curieus... Ik twijfel zo langzamerhand of er ooit wel iets van* Paulus *in die Vara Gidsen heeft gestaan. Wilt u er uw licht eens op laten schijnen?*

Harry Sweers
BERGEN OP ZOOM

De grote boze...

Biologen vonden begin dit jaar voldoende bewijs voor de stelling dat de wolf zich permanent in Nederland heeft gevestigd. Het dier komt uit het Duitse Brandenburg en woont nu op de Veluwe. Gevoed door fascinerende verhalen en een overvloed aan sprookjes zien sommigen hem als een zegen; anderen vinden hem een bedreiging voor de veiligheid.

Eerder, in 1954, deed de wolf het grote bos al een keertje aan. Verschillende dieren hadden hem duidelijk horen brommen dat hij niet van plan was om ooit weer weg te gaan!
Een verslag.
'Het is me een mooie toestand,' zuchtte Paulus, *'wat moet ik toch beginnen? Ik durf mijn boom niet uit en 's nachts kan ik die wolf horen huilen. Er moet iets aan gedaan worden!' Maar natuurlijk deed niemand er wat aan en besloot Paulus uiteindelijk zelf in actie te komen.*
En dan komt de geniale zet! Zo goed en zo kwaad als dat lukt vermomt hij zich als paddenstoel. En alle gekheid op een stokje, daar zit naar later blijkt zowaar een diepere gedachte achter.
Gewapend met een grote schop trok hij erop uit om een valkuil voor de wolf te graven.
Hij was nog geen tien meter van zijn boom, toen de wolf hem al in de smiezen had.
'Wat ben jij voor een ding?' vroeg hij de dappere Paulus
'Dat zie je toch wel, heer wolf? Ik ben een soort paddenstoel.'
'Paddenstoelen lopen nooit, bij mijn weten,' beweerde de wolf.
'Maar deze soort paddenstoel wel,' verzekerde Paulus.
'En waarom draag jij een schop?' vroeg de wolf verder.
'Omdat ik een kuiltje ga graven,' fluisterde Paulus. 'Een kuiltje voor mezelf, om in te wortelen. Ik wil wel eens ergens anders staan.' Er parelden zweetdroppeltjes op z'n voorhoofd...
De wolf bromde een onverstaanbaar antwoord, haalde zijn schouders op en wandelde geërgerd weg.
Dan gaat Paulus aan het werk. Hij graaft en hij graaft en de vreemdsoortige paddenstoel verdwijnt dieper en dieper in de grond.
Als de wolf die nacht nietsvermoedend recht op de valkuil afstapt, klinkt er opeens een bibberend kabouterstemmetje:
'Hola, heer wolf, loop vooral niet verder, want hier is een valkuil.'
De wolf stond meteen zo stil als een standbeeld en bromde: 'Wie praat daar?'
Dan legt Paulus hem uit dat hij onder in de valkuil zit die hij zelf heeft gegraven, maar dat hij het bij nader inzien zielig vindt dat de wolf daar dan voortaan moet zitten.
De wolf vindt dat op zijn beurt aardig en vraagt of hij iets terug kan doen.
'Jaaaaa!' riep Paulus meteen. 'Ga alsjeblieft het grote bos uit en zo gauw mogelijk. Bij het berkenheuveltje heb ik een pakje boterhammen voor je klaar gelegd. Dan hoef je tenminste niet met een lege maag te vertrekken. Dag heer wolf, het beste en tot ziens! O nee, ik bedoel juist niet tot ziens!'

De boodschap is duidelijk en zo blijft het gelukkig bij een eenmalige ontmoeting. Vijfenzestig jaar geleden.

Ja, die *Vara Radiogidsen* uit de jaren vijftig zijn zeldzaam. Maar het goede nieuws is dat *Paulus* er ondanks uw twijfels wél in stond. Het was een soort advertentie voor de radiohoorspelen die Dulieu in die jaren voor de Vara maakte. In eerste instantie deed hij dat eenmaal per week op de vrijdag, later ging daar nog een uitzending op de woensdagavond aan vooraf. Tweemaal in de week dus. Altijd om zeven uur 's avonds en altijd tien minuten lang.
De bijdragen die Dulieu in deze jaren in de gids liet afdrukken waren gemaakt als verbindingsteksten tussen de uitzendingen, aangevuld met een of meer pentekeningen. Ze waren vierkant of langwerpig, met ronde hoeken en leken op de pentekeningen die hij in die periode voor het blad *Kris Kras* maakte. Een voorbeeld van deze tekeningen vindt u in het dossier achterin *Paulus en Priegeltje* uit onze reeks **Gouden Klassiekers**.

– DE REDACTIE

Het Archief Jean Dulieu is sinds enkele maanden ook actief op Facebook.
Op de Paulus de boskabouter-pagina verzorgen we elke week een kleine publicatie. Wij zijn daarbij zeer gebaat bij uw commentaar, uw vragen, uw aanvullingen. Dus zoek ons eens op onder www.facebook.com/PaulusArchief en like ons!

DE DRAKENSPUIT – door Jean Dulieu

Buiten adem holde Paulus naar de uitgang van het aardmannetjesrijk. 'Als ik nu maar eerst weer buiten ben,' hijgde hij, 'dan ga ik meteen overal navraag doen. Gelukkig dat ik Flipje nou kwijt ben. Die kan tenminste niemand meer opeten. *Ha*, daar is het daglicht. Ik ben eruit, hoepsa...'
Toen zweeg Paulus plotseling en sperde zijn ogen wijd open.
'Dit is een brandspuit,' zei professor Punt. 'Die heb ik uitgevonden. Nu het vuur nog. Waar is het vuur?'
'**OEHOEBOEROE EN SALOMO!**' brulde Paulus en zijn stemmetje sloeg over van vreugde. 'Zijn jullie niet opgegeten?'
'Niet dat ik weet,' zei Oehoeboeroe. 'Zijn wij opgegeten, Salomo?'
'Ik zou het niet denken,' zei Salomo. 'Maar we hebben het zo druk gehad, dat er echt geen tijd was om...'
'Er is nu ook geen tijd voor gepraat,' waarschuwde de professor ernstig. 'Ik voor mij geloof niet, dat Oehoeboeroe en Salomo zijn opgegeten, want anders kon ik ze moeilijk in dienst hebben als spuitgasten. Waar of niet? Waar is de draak met zijn vuur?'
'Ja, waar is de vurige draak?' riep Salomo.
'We komen de draak blussen,' legde Oehoeboeroe uit.
'O,' zei Paulus, 'met dat malle ding?'
'Dat is geen mal ding,' sprak de professor uit de hoogte, 'dat is een spuit.'
'Juist, een drakenspuit,' voegde Oehoeboeroe er aan toe.
'Tja, vrienden,' zei Paulus verlegen, 'dat spijt me nou wel erg, maar ik heb Flipje net weer teruggebracht naar koning Wortelneus. Ik dacht dat hij Oehoeboeroe en Salomo had opgegeten, maar dat schijnt niet zo te zijn.'
'*Hè*, wat jammer,' zei professor Punt.
'Het is dan alleen maar een os geweest,' zei Paulus. 'En ossen branden niet.'
'Wat een pech,' mopperde de professor.

(WORDT VERVOLGD)

BOUTERBODE 83
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47 – 9407 AD Assen
MAILADRES info@demeulder.nl

ABONNEMENT – BB81 t/m 85: € 9,00 (of € 8,50 met autom. incasso) op NL97 INGB 0003 9454 95 t.n.v. Uitg. De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van www.demeulder.nl

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES

TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465